

Tylko opakowania

Szklane odpady, które powinniśmy segregować w domach, to wyłącznie takie przedmioty, które były opakowaniem innych produktów. Na przykład dżemów, kremów, sosów, napojów i tysiąca innych artykułów spożywczych bądź kosmetycznych. Butelki i stoiki – zarówno te bezbarwne jak kolorowe – są wykonane ze szkła sodowo-wapniowo-kremowego.

Dlaczego nie szklanki?

Gdy do pojemnika na butelki i stoiki trafi rozbita szklanka, „psuje” całą jego zawartość i bardzo utrudnia dalsze przetwarzanie. Ze szkła sodowego, owszem, powstają również szyby okienne, naczynia i szklanki, ale tylko przy produkcji opakowań zabronione jest stosowanie otowiu.

Szklane odpady wędrują do hut, gdzie usuwa się z nich zanieczyszczenia, myje, następnie kruszy, dzieli na poszczególne kolory, miesza z innymi składnikami, a na koniec stapia w piecu szklarskim w temperaturze 1500 °C w jednolitą masę.

- **Ceramika, porcelana, kamionka, szkło żaroodporne** – mają inną temperaturę topnienia i w hucie nie topią się równomiernie, a w efekcie np. nowe butelki będą miały bąble.

- **Lampy, ekrany telewizyjne, lustra, termometry** – zawierają również niebezpieczne dla zdrowia i środowiska związki chemiczne.

- **Znicze** – często wykonane są ze szkła o innym składzie chemicznym, poza tym zwykle są zanieczyszczone parafiną, którą trudno usunąć.

Ziemia i piasek w odpadach szklanych mogą sprawić, że powstały nowy produkt zacznie pękać – już w hucie, w późniejszym transporcie albo gdy trafi do rąk użytkowników. Żelazo powoduje w nowym szkle smugi, a aluminium prowadzi do zubożenia jakości piasku.

Przetwarzane w całości

W recyklingu odpady szklane to surowiec niemal idealny. Nadaje się do przetworzenia w 100%. W dodatku szkło – niezależnie od tego, ile razy przechodzi chemiczną przemianę – nie traci swoich właściwości. Nowo powstały produkt jest tak samo pełnowartościowy.

W UE w 2016 r. średni poziom recyklingu szkła osiągnął poziom 73%! Liderami są Szwecja, Belgia, Luksemburg, Austria i Niemcy – w tych krajach do ponownego przetworzenia trafia ponad 90% wysegregowanego surowca. Polska na tej liście goni pierwszą dziesiątkę.

Najpowszechniej stosowanym sposobem powtórnego wykorzystania stłuczki jest jej użycie jako surowca do produkcji nowych opakowań i okien. Powstają z niej również materiały budowlane: wełna szklana, szkło piankowe, grysy ozdobne i tynkowe, cement oraz materiały dla potrzeb przemysłu spożywczego, ceramicznego, biotechnologicznego i oczyszczalni ścieków.

Każda tona odzyskanego szkła pozwala zaoszczędzić aż 1000 kg piasku i zmniejszyć dewastację środowiska.

Nie tylko w dużym piecu

Przemysł szklarski w Polsce, to około stu przedsiębiorców, którzy rocznie produkują ok. 3000 ton szkła rocznie. Te, które wytwarzają tzw. szkło artystyczne i gospodarce uznawane są za najlepsze na świecie.

Szkłem z odzysku zajmują się projektanci, artyści i rzemieślnicy. Zwykła butelka może zyskać nowe życie jako tacka na przystawki lub świecznik – przykładem dzieło pracowni ZylwaArt, w której nawiasem mówiąc powstał również szklany herb Zagłębia Lubin.

W Kruszyński Studio, z kolei, w piecu elektrycznym efektowną misę wyczarowano z denek od szklanych butelek. Tworzą artyści ze szklanych odpadów witraże, lampy, patery, talerze i biżuterię. Zdobnicza metoda nosi nazwę fusingu.

Tymczasem na własne, domowe potrzeby, również można zagospodarować szklane odpady. W ten sposób zwykły stoik zamieni się w doniczkę lub pojemnik na przyprawę, butelka w malowany wazon, a opakowanie po kremie – np. w mydelniczkę.

Jak segregować?

- **Opakowania muszą być w miarę czyste.** To znaczy – opróżnione z zawartości. Resztki napojów należy wylać, a resztki innych produktów wybrać tyżeczką.
- **Dokładne mycie szklanych opakowań nie jest konieczne.** Szkoda wody (i dodatkowych kosztów). Tłuczka szklana jest oczyszczana mechanicznie i przerabiana w wysokiej temperaturze. Wiele osób wstawia jednak stoik czy butelkę do zlewu, a nawet zmywarki, żeby z kubła nie roznosił się nieprzyjemny zapach, zwłaszcza latem.
- **Przed wyrzuceniem szkła nie tłuczemy.** W momencie, gdy odpady ulegną potłuczeniu, ich dalsze segregowanie jest bardzo trudne, a nawet niemożliwe.
- Jeśli to nie problem – **nakrętki i inne metalowe lub plastikowe części należy usunąć.** Jeśli pozostaną na opakowaniu – nie szkodzi: podczas recyklingu instalacje „wytapują” takie dodatki.
- **Etykiety papierowe na opakowaniu i kleje po takich nalepkach można zostawić,** ulegną spaleni. Etykiety z folii termokurczliwej PVC należy zerwać i wyrzucić do odpadów zmieszanych.

Ważne znaki na produkcie

– znak GLS z liczbami od 70 do 73 znajdziemy na opakowaniach ze szkła przezroczystego, zielonego, brązowego i mieszanego (zielono-brązowego). Można je przetwarzać w całości.

Inne symbole:

- z liczbą 74 - oznaczają produkty ze szkła bezołowiowego;
- zawierające liczby od 75 do 79 - oznaczają produkty ze szkła otowioowego (np. telewizory, lustra);
- z liczbami od 95 do 98 - oznaczają produkty z domieszką tworzyw sztucznych, aluminium lub innych metali; to materiały trudne w recyklingu i najbardziej uciążliwe dla środowiska.

WRZUCAMY

- bezbarwne i kolorowe butelki po napojach (np. po mleku, wodzie, occie, alkoholu),
- bezbarwne i i kolorowe stoiki po napojach i żywności (np. po kompcie, dżemie, kawie),
- szklane opakowania po kosmetykach (np. flakoniki po perfumach, buteleczki i stoiczki po kremie, podkładzie do twarzy).

Pamiętaj!

Do białych „dzwonów” można wrzucić kolorową butelkę, a do zielonych – bezbarwną butelkę lub stoik.

- butelek po lekach,
- luster,
- termometrów,
- strzykawkę,
- szkła żaroodpornego,
- szkła stołowego (talerzy, misek, szklanek),
- ceramiki: fajansu, porcelany, kamionki, kryształów,
- szklanych opakowań po lakierze do paznokci i innych chemikaliach,
- szkła zbrojonego, szyb samochodowych, szyb okiennych,
- przepalonych żarówek, świetlówek i wszelkich innych
- ekranów telewizyjnych, monitorów komputerowych,
- starych bombek choinkowych,
- zniczy i doniczek,
- soczewek do okularów,
- reflektorów,
- lamp,
- witraży.

NIE WRZUCAMY!

W krainie eko

- Najstarsze szklane znaleziska pochodzą z Mezopotamii i są datowane na trzecie tysiąclecie przed naszą erą, czyli ponad 4000 lat temu. To znaczy, że szkło właściwie nie ulega rozkładowi. Porzucone w lesie, już tam zostanie, stanowiąc dodatkowe zagrożenie dla zdrowia zwierząt.
- Jako opakowanie szkło nie ma, natomiast, sobie równych: chociaż jest cięższe niż plastik, doskonale zachowuje żywność, chroniąc ją przed przenikaniem szkodliwych substancji, nie wymaga przy tym stosowania konserwantów. Właśnie dlatego przetwory robi się w szklanych stoikach. 89% Polaków poleciłoby opakowanie szklane swoim przyjaciółom. To o 4% więcej niż wynosi średnia europejska.
- Wybierz szklaną butelkę zwrotną za kaucją zamiast butelki plastikowej. Szklana może być wykorzystana jeszcze 15 razy (w Polsce – 8), podczas gdy plastikowa butelka jest jednorazowa.
- Jeżeli każdy z nas wyrzucił tylko jeden stoik, to na składowiska w całej Polsce trafiało rocznie 10 tys. ton szkła. Statystycznie jeden Polak wyrzuca w ciągu roku ok. 56 szklanych opakowań. Na rynek w tym samym czasie trafia tych opakowań ok. milion ton.
- Podczas rozkładu chemicznego stłuczki w ogóle nie powstaje dwutlenek węgla! Dzięki temu emisja trującego gazu do atmosfery jest mniejsza o ok. 7 mln ton. To tak, jakby z ulic Europy zniknęło 4 mln samochodów.

Szkło

Nie rozkłada się – jest odporne na powietrze, wpływ światła, rozpuszczanie w wodzie i utlenianie, nie powoduje uwalniania się szkodliwych substancji. Do jego produkcji wystarczy kilka składników: piasek, wapń, soda i barwniki. Transport szkła też jest łatwiejszy, bo zakładów dużo, a odkąd przed stu laty wynaleziono automat do produkcji butelek, te – wraz ze stoikami – zaczęły robić zawrotną karierę.

Okazało się, że – jak w przypadku innych surowców – szkło także można odzyskać, ponownie przetopić i wyprodukować nowe szklane artykuły. Zużywa się przy tym mniej energii, ponieważ stłuczka pełni rolę topnika, zmniejsza się emisję dwutlenku węgla do atmosfery, w procesie topnienia masy szklanej zużywa się mniej gazów, mniejsza jest też produkcja trujących ścieków.

Wszyscy znamy zalety szkła – wszak niemal w każdym domu kompoty, dżemy i inne przetwory robi się właśnie w szklanych opakowaniach. Są powszechne i na całym świecie używa się ich ogromne ilości. Dlatego właśnie to butelki i stoiki są odpadem „pod szczególną ochroną”. A skoro w domach ten sam stoik jest wykorzystywany wielokrotnie – podobnie powinniśmy postępować z butelkami. Pozwolić, by jedna sztuka służyła nawet kilkanaście razy nim zamieni się w stłuczkę.

Świat mówi: 5R

Szklane opakowania mogą być przykładem najważniejszych zasad, którymi już teraz kieruje się światowa i europejska gospodarka – zwłaszcza w odniesieniu do odpadów:

Reduce – ograniczenie produkcji odpadów; unikaj niepotrzebnych przedmiotów.

Reuse – ponowne wykorzystanie produktów; użyj, oddaj innym.

Recycle – przetwarzanie; najpierw wysegreguj cenne surowce, żeby nie trafiły na składowisko.

Recover – pozyskanie z odpadów energii.

Renew – odnawianie zasobów; ochraniaj przyrodę, zmniejszaj zużycie bogactw naturalnych.

Do tych zasad w ostatnich latach dodaje się jeszcze jedno „R”:

Repair – naprawianie, zamiast wyrzucania.

Nie wyrzucaj śmieci tak jak leci

Publikacja Związku Gmin Zagłębia Miedziowego.
Kontakt: 59-100 Polkowice, ul. Mała 1; biuro@zgzm.pl
tel. 76 840 14 90 - sekretariat, tel. 76 840 14 60 - dział gospodarki odpadami

Zobacz „Alfabetyczny spis odpadów” na www.zgzm.pl
Pobierz bezpłatną aplikację mobilną ZGZM App.